

Hea klient!

Õnnitlen kõiki piimaveisekasvatajaid 2005. aastal saavutatud rekordite puhul: keskmine piimatoodang 6509 kg, kõrgeim päevalüps 76,8 kg. Kõigi aegade parimad tulemused saavutati ka tõugude lühikes. 2005. aasta keskmised toodangud on järgmised: eesti holsteini tõul 6722 kg, eesti punasel tõul 5962 kg ja eesti maatõul 4524 kg.

Meeldiv on asjaolu, et rekordite kõrval pööratakse aasta-aastalt rohkem tähelepanu inimestele, kelle töö on toonud sellised tulemused. Näitena saab tuua 2005. aasta parimad piimakarjakasvatajad (perekond Soosalu, Avo Mölder), 2005. aasta seakasvatajad (Eva Kõomägi, Toomas Pupart) ning loomulikult Aasta Põllumees 2005 – Arvo Kuutok.

Sarnaselt Jõudluskontrolli Keskuse arendusmeelseima kliendi (Marko Sildnik 2005. aastal) auhinnale on paljudel ettevõtetel oma tunnustamismeetodid. Lisaks tehtud töö väärtustamisele pean oluliseks ka seda, et tunnustamisega kaasneb teatav kogemuste jagamine.

Loodan, et ka Jõudluskontrolli Keskus on suutnud kahe aasta jooksul, mil JKK Sõnumid on ilmunud, pakkuda kasulikku lugemist. Me ei ole võtnud eesmärgiks kirjutada loomakasvatusest laiemalt või jagada kellegi positiivseid / negatiivseid kogemusi. Meie eesmärgiks on olnud kirjutada ülevaatlikult Jõudluskontrolli Keskuses toimuvast, juhtida lugeja tähelepanu mingile konkreetsele teemale või probleemile. Loodan, et oleme oma eesmärgi täitnud ning igapäevasele tööle vahelduseks lugemist pakkunud.

Ärge unustage, et naer on terviseks ja millal veel naerda kui mitte naljakuul.

Head lugemist!

Kaivo Ilves
Jõudluskontrolli Keskuse direktor

Uudised

Possu on nüüd igal JKK kliendist seakasvatajal

2005. aastaga jäi selja taha projekt „Üleminek db-Planerilt Possule“. Esimesed koolitused korraldati farmidele, kellel olid tekkinud ületamatud vastuolud kaasaegsete arvutite ja DOS keskkonnas töötava db-Planeri vahel. Iga koolituse järgselt toimus programmi trükiste koostamine tulenevalt iga farmi vajadusest. Possu suureks eeliseks võrreldes db-Planeriga on tema pideva arendamise võimalus vastavalt toimuvatele muudatustele.

2005. aasta parimad piimakarjakasvatajad

Alates 2001. aastast annab Maaelu Edendamise Sihtasutus Jõudluskontrolli Keskuse andmetel ja koostöös Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu, Eesti Maaülikooli Veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituudi ning Veterinaar- ja Toiduametiga välja aunimetust “Parim piimakarjakasvataja”. Tiitel antakse välja kahes grupis ning valik tehakse lähtuvalt rasva- ja valgutoodangust, arvestades

nõuet, et tiitli saaja ei tohi olla saanud aunimetust viie aasta jooksul. 2005. aasta parimate piimakarjakasvatajate tiitlid pälvisid: 21-100 lehmaga grupis **Priit Soosalu Lääne-Virumaalt**, kelle karjas oli 28 lehma, nende keskmine piimatoodang oli 9417 kg ja rasva- ja valgutoodang 663 kg. Üle 100 lehmaga grupis **Avo Mölder ASist Tartu Agro**, kelle karjas oli 1159 lehma, keskmine toodang 8867 kg ja rasva- ja valgutoodang 691 kg.

Täiendused piimaveiste jõudluskontrolli meetodikas

Piimaveiste jõudluskontrolli läbi viimise meetodika punkt 5.8 reguleerib JKK poolt lehma kinnijätmist madala kontrollpäeva toodangu puhul: kui lehma kontrollpäeva toodang on väiksem kui 3kg, siis lehma laktatsioon lõpetatakse ja lehmale registreeritakse kinnijätt antud kontrollpäevale järgneval päeval. Laktatsiooni ei lõpetata, kui toodangu andmetega esitatakse märge “haige” või poegimisest on möödunud vähem kui 240 päeva. Täiendus on kooskõlas ICARi reeglitega ning hakkab kehtima aprillist 2006.

2005. aasta kokkuvõtted

Piimaveiste jõudluskontrolli iseloomustab 2005. aastal piimatoodangu jätkuv kasv ja karjade arvu vähenemine. Jõudluskontrollis oli 01.01.2006 seisuga 101 285 lehma. Karjade arv on aasta jooksul märgatavalt vähenenud – 431 karja võrra. Seoses jõudluskontrolli lõpetamisega väikestes karjades on keskmine lehmade arv karjas suurenenud 49,7 lehmani. Aastalehma kohta saadi juba 6509 kg piima – võrreldes 2004. aastaga 454 kg rohkem. Lea Puuri Õunapuu talu püstitas taas piimatoodangu rekordi: 32 aastalehma lüpsid 11 325 kg. Üle 100 aastalehmaga karjadest on jätkuvalt suurima toodanguga Põlva Agro OÜ kari, kus saadi keskmiselt 10 633 kg piima. Läbi aegade rekordtoodangu saavutas Põlva Agro OÜ lehm Rallu, kelle piimatoodang oli 15 783 kg piima. Ka eesti punasel tõul paranes vastav rekord: Põlva Agro OÜ lehm Minna toodang oli 14 198 kg.

Sigade jõudluskontrolli iseloomustab 2005. aastal kaks märksõna – rohked uuendused süsteemi arendamisel ja stabiilsus statistilistes andmetes. Uuendustena tuleb märkida seemendusjaamas ja farmides kasutatava tarkvara programmi Possu rakendamist ja valgete tõugude geneetilise hindamise süvaanalüüsi läbiviimist. Jõudluskontrollis oli 01.01.2006 seisuga 16 752 põhikarja looma. Arv on vähenenud 183 looma võrra, millest 138 on kuldid. Emiste keskmine viljakus oli 10,6 põrsast pesakonnas, millest võõrutati 9,2. Imikpõrsaid hukkus 12,6%. Aastaemise kohta saadi pesakonnas 24,5 ja võõrutati 19,7 põrsast. Keskmine imetamisperiood oli 31 päeva. Viljakamad emised olid Ermo Sepa talus, kus aastaemise kohta saadi 25,8 elusalt sündinud põrsast. Talle järgnesid AS Rey (25,7) ja OÜ Hinna Seafarm (25,5). Kõige rohkem põrsaid võõrutati aastaemise kohta OÜs Pihlaka Farm (25,0), järgnesid OÜ Hinna Seafarm (22,3), OÜ ESTPIG ja AS Rey (22,2).

ICARi juhatuse liikmed külastasid JKKd

Eelmises numbris kirjutasin sellest, et Jõudluskontrolli Keskus (JKK) taotleb ICARi eritempli kasutamise õigust ja seoses sellega külastavad Eestit ICARi juhatuse liikmed Andrea Rosati ja Frank Armitage. Selles numbris saame veebruaris toimunud külastusest teha esimesed kokkuvõtted.

Külastus kestis kaks päeva – 9. ja 10. veebruar. Esimesel päeval vaatasime JKKs toimuvat ja Haage Agro OÜs kontroll-lüpsi teostamist ning teisel päeval külastasime kahte farmi – Põlva Agro OÜ ja Soone Farm OÜ.

Külaliste sooviks oli tutvuda järgmiste teemadega: loomade identifitseerimine, kontroll-lüpsi teostamine, piimalabor, piima-meetrite kontrollimine, andmete sisestamine ja töötlemine, andmete säilitamine, trükised, geneetiline hindamine, assistentide koolitamine ning järelkontrollid.

Loomade identifitseerimine on Eestis korraldatud Euroopa Liidu nõuete kohaselt ja siin ei saanud meil puudujääke olla.

Kontroll-lüpsi teostamist näitasime Haage Agro OÜs ning ka siin toimus kõik vastavalt ICARi reeglitele.

JKK piimalaboris näitasime kõike, mis on seotud igapäevase tööga – alustades proovide kokkuveost ja lõpetades kvaliteedisüsteemiga. Üldjoontes jäid nad töökorraldusega rahule. Väike arutelu toimus teemal: 1) kas proovipudelid kastasid peakisid olema identifitseeritud positsiooni järgi (nagu meil Eestis); 2) või peaks proovipudel olema identifitseeritud ehk kas peaks pudelil või korgil olema number. Viimane on kindlam, sest kasti kukkumisel kukuvad pudelid kastist välja ja neid õigesti kasti panna pole võimalik. JKK soovitus on siin järgmine: kui pudelid on kastist välja kukkunud, siis ärge saatke proove analüüsimiseks, sest puuduvad andmed on paremad valedest andmetest. Arutlesime ka teemal, et kas piimaanalüsaatoreid tuleks kontrollida pärast igat klienti või pärast igat kasti (pärast igat 80 proovi). Viimast piimaanalüsaatorite kontrollimise süsteemi kasutab JKK. Ühiselt leidsime, et JKKs kasutatav süsteem toimib Eesti jaoks väga hästi. Kuna piimalaboris toimub ka piimameetrite kontrollimine, siis kontrollisime ühiselt ühe piimameetri. Selles osas ei olnud meile etteheiteid.

Andmete sisestamine, töötlemine ning andmete säilitamine toimub JKKs vastavalt rahvusvahelistele reeglitele. Andmete sisestamisel võib 100% täpsuse saavutamiseks kasutada topeltsisestust, kuid seda peetakse jõudluskontrolli süsteemides väga kalliks lahenduseks. JKKs on andmete sisestamisel rakendatud süsteem, kus ekraanile ilmuvad teatavad hoiatused – kui päevalüpsi toodang erineb suurel määral eelmise kuu omast, siis arvuti nõuab andmete kontrollimist. Andmete töötlemine toimub meil vastavalt ICARi reeglitele ning andmete säilitamine nii JKKs kui ka pangas rahuldab kõik nõudmised. Andmetöötluste osas kiideti JKKs loodud internetiprogrammi Vissuke.

Geneetiline hindamine on Eestis kooskõlas Interbulli reeglitega ja selle teema juures toimus pigem arutelu, et kuidas rahvusvahelist hindamist paremini korraldada.

Jõudlusandmete kogujate ehk kontrollassistendite koolitamine ja järelkontrollide läbiviimine oli külalistele üks huvipakkuvamaid teemasid, sest B-kontroll (jõudluskontrolli viib läbi loomaomanik või tema poolt volitatud isik ehk loomaomanik määrab ära andmete täpsuse) ei ole väga levinud. Assistentide koolitamisega jäädi väga rahule ja kiideti meie atesteerimise süsteemi. Kuna oma järelkontrollide valimi tegemise süsteemi oleme aasta-aastalt täiustanud, siis täna toimiv süsteem peaks päris ilusasti probleemsed kohad välja tooma. Kui külalised küsisid arvamust B-kontrolli usaldusväärsuse kohta, siis minu vastus oli küll väga lihtne: Iga tootja teeb jõudluskontrolli oma karja tulemuste

parandamiseks ja teadlikult valetades petetakse ju ennast.

Teisel päeval külastasime osatühinguid Põlva Agro ja Soone Farm, kus külalistel oli võimalus näha tööd farmis ning vestluste käigus saada ülevaade ka meie piimatootmise olukorrast.

Suur tänu vastuvõtjatele: Haage Agro OÜ, Põlva Agro OÜ ja Soone Farm OÜ.

Kas me siis saime õiguse eritemplit kasutada? Ametlik otsus eritempli kasutamise kohta tehakse ICARi juhatuses ning otsusest antakse ametlikult teada juuni alguses.

Suur tänu kõigile, et olete panustanud jõudluskontrolli süsteemi arendamisse!

Kaivo Ilves
Direktor

Piimaveiste jõudluskontrolli tulemustest 2005. aastal

1. jaanuaril 2006 oli jõudluskontrollis 101 285 lehma. See moodustab 89,6% Eesti lehmadest. Lehmade arv on eelmise aasta sama ajaga võrreldes suurenenud 294 lehma võrra. Eesti holsteini tõugu lehmi oli 74 130 (73,2%), eesti punast tõugu lehmi oli 26 595 (26,2%) ning eesti maatõugu lehmi 560 (0,6%).

Karjade arv on aasta jooksul märgatavalt vähenenud. Kui 1. jaanuaril 2005 oli jõudluskontrollis 2467 karja, siis 1. jaanuaril 2006 oli karjade arv 2036. Jõudluskontrolli on aasta jooksul lõpetanud eelkõige väikesed karjad: 1-2 lehmaga karju on 244 võrra vähem; 3-4 lehmaga karju 72 võrra ja 5-6 lehmaga karju 62 võrra vähem. Maakondades vähenes karjade arv kõige enam Pärnumaal (62 karja) ning Jõgevamaal (59 karja).

Seoses jõudluskontrolli lõpetamisega väikestes karjades on keskmine lehmade arv karjas suurenenud 49,7 lehmani. Suurimad karjad on Järvamaal (keskmiselt 104,3 lehma karjas) ja väikseimad Hiiumaal (16,7 lehma).

2005. aasta oli piimatootmises edukas. Piimatoodang lehma kohta suurenes märgatavalt, saavutati uued tipp tulemused karja kontrolliaasta toodangus, läbi aegade laktatsioonitoodangus ning uuenes päevalüpsi rekord.

Eesti keskmine piimatoodang ületas 2005. aastal juba 6500 kg piiri: aastalehma kohta saadi 6509 kg piima. Võrreldes 2004. aastaga on piimatoodang suurenenud 454 kg. Keskmine piimatoodang eesti punasel tõul oli 5962 kg (+464 kg võrreldes 2004. aastaga), eesti holsteini tõul 6722 kg (+453 kg) ning eesti maatõul 4524 (+285 kg). Oma lõunanaabritest oleme jätkuvalt paremad. Läti lehmade piimatoodang oli 2005. aastal 5084 kg, mis on 148 kg rohkem kui 2004. aastal. Leedus oli piimatoodang lehma kohta 5395 kg, mis on 164 kg enam kui 2004. aastal. Toodud numbrid näitavad, et Eesti piimatootjad suurendavad toodanguvahet naabritega jõudsasti.

Esimest korda tõusis piimatoodang maakonnas üle 7000 kg piiri: Põlvamaal saadi lehma kohta 7358 kg piima. Põlvamaale järgnesid Tartumaa (6980 kg), Järvamaa (6935 kg) ja Lääne-Virumaa (6924 kg).

Piimatoodang suurenes kõigis maakondades. Suurim piimatoodangu tõus oli Ida-Virumaal, kus toodang lehma kohta suurenes 827 kg võrra. Kõige vähem tuli toodangulisa Hiiumaal: 141 kg.

Lea Puuri Õunapuu talu püstitas taas piimatoodangu rekordi: 2005. aastal saavutati aastalehma toodanguks üle 11 000 kg piima. 32 aastalehma lüpsid 11 325 kg. Üle 100 aastalehmaga karjadest on jätkuvalt suurima toodanguga kari Põlva Agro OÜ: 1109 aastalehmalt saadi keskmiselt 10 633 kg piima.

Parimad karjad piima rasva- ja valgutoodangu järgi olid:

3...7 lehma: Kalle Eier Pärnumaalt, 8...20 lehma: Ants Kuldma Raplamaalt, 21...50 lehma: Lea Puur Viljandimaalt, 51...100 lehma: Aivar Alviste Tartumaalt, üle 100 lehma: Põlva Agro OÜ Põlvamaalt.

9000 kg või enam piima saadi 2005. aastal kokku 14 karjas, 8001-9000 kg piima saadi 69 karjas. Udara tervis ja piima kvaliteet on kõrgetoodangulistest karjades suure tähelepanu all. Keskmise somaatiliste rakkude arv 1 ml piimas (SRA) oli üle 9000 kg lüpsnud karjadel 329 000 ning 8001-9000 kg lüpsnud karjadel 325 000. Alla 5000 kg piimatoodanguga karjade piima keskmine SRA on üle 400 000.

15 000 kg laktatsioonitoodangu piiri oli 2005. aasta lõpuks ületanud 11 lehma. Läbi aegade rekorditoodangu saavutas Põlva Agro OÜ lehm Rallu, kelle teise laktatsiooni toodang oli 15 783 kg piima. Paranes ka eesti punast tõugu lehmade läbi aegade toodangurekord: Põlva Agro OÜ lehm Minna neljanda laktatsiooni piimatoodang oli 14 198 kg.

Üle 10 000 kg piima andsid 1886 lehma, mis on 640 lehma rohkem kui 2004. aastal. Alla 4000 kg piima lüpsvate lehmade arv vähenes 2893 lehma võrra.

2005. aastal uuendati mitmel korral ka päevalüpsi rekordit. Praeguseks on päevalüpsi rekord 76,8 kg, mille septembrikuus saavutas Põlva Agro OÜ lehm Hesa.

Karjasolevate lehmade keskmine vanus oli 2005. aasta lõpus 5 aastat ja 1 kuu, mis on sama 2004. aasta näitajaga. Üle 12 aasta vanuseid lehmi oli karjas 1254 (1,2%). Keskmine vanus esimesel poegimisel oli 29 kuud. Üle 3 aasta vanuselt poegis kokku 8,3% esmaspoeginutest. See number tekitab küsimusi nii noorloomade söötmise, pidamise kui ka tiinestamise kohta.

2005. aastal sündis jõudluskontrollialustes karjades 92 958 vasikat, mis on 2174 vasikat vähem kui 2004. aastal. 7,3% poegimistest lõppes surnultsünniga (sh esmaspoegimistest 10,6%). Karjast läks välja 27 694 lehma. Peamisteks väljamineku põhjusteks olid udarahaigused (25,4%), järgnesid ahtrus (22,5%) ning jäsemete haigused (15,0%).

Aire Pentjärv

Väliteenistuse osakonna juhataja

Tõuraamatu pidamise põhimõtted

Alates 01.01.2006 on muutunud tõuraamatu pidamine eesti holsteini, eesti punase ja lihatõugude osas (eesti karjal kehtib oma reeglistik). Loodetavasti ei ole enam ühelegi loomapidajale uudiseks, et juba aastaid ei peeta tõuraamatut jõudlusandmete järgi. Alates 1998. aastast lahterdatakse kõik loomad tõuraamatusse olemasoleva põlvnemisinformatsiooni järgi. Tõuraamatusse võtmise reeglistik on vastu võetud Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu (ETKÜ) poolt ja kinnitatud Veterinaar- ja Toiduametis (VTA). Käesoleva aasta alguseni otsustas tõuraamatusse võtmise konkreetse tõu aretusspetsialist vastavalt väljakujunenud graafikule. Külastati karju, kus oldi ammu harjunud käima. Suur osa karju (valdavalt väiksemad karjad) ei ole tõuraamatu toimetustega aga kursis. Seepärast üritangi allpool anda vastused küsimustele: Mis on tõuraamat? Millised kriteeriumid on tõuraamatu pidamisel?

Vastavalt Põllumajandusloomade aretuse seaduse § 2 lõikele 1 on tõuraamat andmekogu, kuhu kantakse vastava tõu aretusprogrammis ettenähtud tõupuhta aretuslooma põlvnemise andmed. Sama seaduse § 15 ja Euroopa Liidu vastavate määruste alusel on kokku pandud tõuraamatusse kandmise alused. Nii kantakse tõuraamatusse kõik põlvnemisega loomad, kes vastavad konkreetse tõu aretusprogrammile. Tõuraamatus olevate

loomade kohta saab tunnustatud aretusühistu (ETKÜ) taotleda tõuaretustoetust. Selle aasta alguseni kuulusid tõuraamatusse kõik eelpool nimetatud tõugude veised, lahterdatuna A, B või R ossa. Kuna aga R ossa kuulusid loomad, kes ei vasta aretusprogrammidele, siis 2006. aastast selliseid loomi enam tõuraamatusse ei jäeta. Erinevus eelnenud aastatega on ka selles, et tõuraamatu osadesse jagamist teostab Jõudluskontrolli Keskuse arvuti ja seega on tõuraamat alates 2006. aastast elektrooniline ehk automaatne.

Ühine reegel kõikidele tõuraamatusse märgitavatele loomadele on, et loom peab olema märgistatud, pärit jõudluskontrolli karjast, omama kahte rida ühe tõu aretusprogrammile vastavat põlvnemist ning isaseellased peavad kuuluma tõuraamatu A ossa.

Kui eeltoodud tingimused on täidetud, lahterdab arvuti olemasolevale informatsioonile vastavalt loomad kas A-; B- või R ossa. A osa nimetatakse põhiosaks. See on tähtsaim osa, kuna siia ossa kuuluvad loomad, kellel on vastava aretusprogrammi kohaselt neli rida põlvnemist. Nende loomade emad ja emaemad peavad olema kantud sama tõu tõuraamatusse. A ossa saamiseks peab loomal olema vähemalt kaks eellast B tõuraamatu osas. Erinevus on punasekirju holsteini (RH) aretuskomponenti omavate loomade osas, kuna kahe tõu piiriks on seatud 75% RH.

B osa nimetatakse lisaosaks ning sinna kantakse loomad, kellel on vähemalt kaks rida ühe tõu aretusprogrammile vastavat põlvnemist. Arvuti kontrollib ka kolmanda rea vanaisa (EEI) tõugu, kui see olemas on. Kui see ei vasta aretusprogrammile, siis looma B ossa ei kanta, vaid hoopis R ossa, sest nii on põlvnemise teise rea ema (EE) aretusprogrammile mittevastavas tõus.

R osa nimetatakse lisaosaks, kuid erinevus B osa loomadest on selles, et sellesse ossa kuuluvad kõik ristandloomad ja osalise põlvnemisinformatsiooniga (põlvnemine puudub, on teada vaid üks rida sellest või teisel real eri tõud) loomad.

Loodetavasti on käesoleva artikli lugeja saanud pisutki targemaks tõuraamatu pidamisest. Kui kellelgi on küsimusi, siis ärge kartke järele pärimast. Küsida võite artikli koostajalt telefonil 749 3234 või piirkonna aretusspetsialistidelt, kelle andmed leiata ETKÜ kodulehelt www.etky.ee.

Tõnu Põlluäär

*Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu
Tõuraamatu- ja aretusosakonna juhataja*

Tähelepanu!

Aprillikuus vahetab JKK laboratoorium välja kõik vanad piimaproovipudelid. Põhjuseks on vanade pudelite ja korkide kulumine ning pragunemine, mille tõttu pudelid ei sulgu piisavalt tihedalt. **Alates maikuust palume piimaproove vanades pudelites mitte saata! Vanade pudelitega proovikastid palume laboratooriumisse tagasi saata.**

Alates aprillikuust on vahelduvlüpsi tegijatel võimalus kasutada uut laudalehe vormi, kus lehma numbri järele märgitakse proovikasti number, proovipudeli number ja piimakogus. Uus laudaleht sai JKKs välja töötatud nende loomapidajate soovil, kelle lüpsiplatsidel on vähe ruumi korraga mitme piimaproovikasti jaoks. Nüüd on võimalus täita üks kast järjest algusest lõpuni ning seejärel tõsta täis kast eest ära ning alustada uut. **Uue laudalehe soovijatel palume saata avaldus koos kontrolllüpsi tulemustega.** Lähem info JKK kodulehelt ning maakonna zootehnik-peaspetsialistidelt.

JKK oma jogurt

Koostöös mitme Eesti juhtiva piimatööstuse toiduainete tehnoloogidega on JKKs välja töötatud eriti hästi säiliva jogurti retsept. Toote juurutamise tingis ühelt poolt vajadus ratsionaalselt ära kasutada analüüsitud piimaproovide jäägid ning teiselt poolt antud nn nišitoote puudumine Eesti piimatoodete turul. Nimelt on edaspidi lisaks erinevaid biobaktereid ja laktobatsille sisaldavatele toodetele võimalik kauplustest osta ka piimatoodet, mis sisaldab piisavas koguses inimesele vajalikke säilitusaineid. Konkreetsemalt tagab jogurti praktiliselt lõpmatu säilivuse *bronopol*, mida lisatakse toorainele juba tootmistsükli esimeses osas. Kindlasti tõstab jogurti pikaajalisust ka asjaolu, et toode on väga omapärase maitsega. Tuleks veel lisada, et kuigi uue jogurti maitseomadused jätvavad hetkel veel soovida, on siiski tegemist ilmselt ühe ilusamat värvi jogurtiga.

Uut jogurtit hakatakse villima kasutatud ja pestud piimaproovi pudelitesse. Koos taaraga hakkab JKK jogurt maksma umbes 4 krooni pudel, seejuures taara hind moodustab kogu toote hinnast 85%. Taara tagasiostmise osas käivad hetkel läbirääkimised suuremate taarapunktidega.

Otsige meie jogurtit hästivarustatud toidupoodidest juba aprillis!

Kalender

Aprill – ilmub Eesti jõudluskontrolli aastaraamat 2005

20-22. aprill – Maamess 2006

15. juuni – Saarte Viss

20. juuni – eesti punase tõu Viss

Uus töötaja

Alates 24. aprillist töötab meil IT tehnilise teeninduse spetsialistina Indrek Kanep.

JKK 2005. aasta arvudes

• JKK andmebaasis oli 31.12.2005 seisuga 134 281 sea, 2 328 004 veise ja 578 kitsse andmed.

• 2005. aastal sisestati JKKs 1 283 918 piimaveiste sündmust ja loomaomanikud sisestasid elektrooniliselt 108 634 sündmust.

• Sigade andmebaasi sisestati 2005. aastal 158 826 põlvnemise ja toodangu kirjet.

• 31.12.2005 seisuga oli programmi Vissuke kasutajaid 474.

• Sigade jõudluskontrolli alustati ühel ja lõpetati kaheksal korral.

• Piimaveiste jõudluskontrolli alustati 27 ja lõpetati 455 korral.

• Lihaveiste jõudluskontrolli alustati 41 ja lõpetati 57 korral.

• Toimus seitse programmi Possu grupikoolitust ja kahes farmis ka individuaalõpe.

• Korraldati 18 infopäeva klientidele.

• Anti välja 59 jõudlusandmete koguja tunnistust.

• Viidi läbi 1004 karjakülastust ning teostati 185 järelkontroll-lüpsi (millest 136 olid esmakordsed ning 49 teist-kordsed).

• JKK piimalaboris analüüsiti 2005. aastal 1,07 miljonit piimaproovi, mis on 89 tuhat piimaproovi kuus. Liitritesse ümberarvutatuna teeb see 3600 liitrit piima kuus.

• JKK piimaproovide kogumise auto läbib iga kuu 320 piimaproovi kogumise punkti. Piimaringide pikkus kokku on 10 720 kilomeetrit. 2005. aastal läbiti piimaproovide kogumisel ca 145 tuhat kilomeetrit, mis oleks ligikaudu 3,6 tiiru ümber maakera.

• Piimaproovide laborisse jõudmisest kuni vastuste postitamiseni kulus 2005. aastal keskmiselt kaks päeva.

• 2005. aastal müüdi 106 127 veiste, 25 451 lamba, 8597 sigade, 927 kitsede kõrvamarki ning 18 052 veiste, 1196 lammaste, 64 kitsede asenduskõrvamarki.

Tööjuubelid

17.04.2006 Aivar Annamaa – 5

24.05.2006 Oles Hagel – 30

01.06.2006 Veera Püttsepp – 25

www.jkkeskus.ee
keskus@jkkeskus.ee

Jõudluskontrolli Keskus

Estonian Animal Recording Centre

Kreutzwaldi 48A, Tartu 50094

Tel 738 7700

Faks 738 7702

Piimaveiste ja kitsede jõudluskontrolli alane nõustamine 738 7738

Sigade jõudluskontrolli alane nõustamine 738 7765

Kõrvamärkide müük 738 7762

Järvamaa klienditeenindaja 738 7751

Harju-, Hiiu-, Ida-Viru-, 738 7752

Jõgeva-, Valga-, Võrumaa klienditeenindaja

Lääne-, Põlva-, Rapla-, Tartu- ja Viljandimaa klienditeenindaja 738 7753

Lääne-Viru, Pärnu-, Saaremaa klienditeenindaja 738 7754

Põlvnemisandmed (veised) 738 7756

Geneetiline hindamine (veised) 738 7731

Geneetiline hindamine (sead) 738 7735

Raamatupidamine 738 7700

Labor

Kreutzwaldi 46, 50094 Tartu

Tel. 738 7726

Faks 738 7724

Piimameetrite testimine 738 7722

Piimaproovide vastuvõtt 738 7721

Piimaringid 738 7726

Maakondade zootehnikud

Maakond	Zootehnik	Asukoht	Tel	GSM	Tegevusaeg
Harjumaa	Maire Põhjala	Västriku 2b; Tallinn	tel 655 7250	gsm 516 7886	K 9.00-16.00
Hiiumaa	Ly Kogermann	Mäe 2; Käina	tel 463 1147	gsm 516 7815	E 9.00-14.00
Ida-Virumaa	Ludmilla Aan	Rakvere 27; Jõhvi		gsm 516 7816	2. ja 4. T 10.00-14.00
Jõgevamaa	Merle Lillik	Ravila 10; Jõgeva	tel 776 0048	gsm 516 7868	E 9.00-15.00; K 9.00-12.00
Järvamaa	Anne Rosenberg	Prääma küla; Paide vald	tel 385 0286	gsm 510 3312	E 9.30-12.00; K 9.30-15.00
Lääne-Virumaa	Ludmilla Aan	Neffi 2; Rakvere	tel 322 7018	gsm 516 7816	E 9.00-14.00
Läänemaa	Maila Kirs	Posti 30; Haapsalu	tel 473 3007	gsm 509 4675	K 9.00-15.00
Põlvamaa	Evi Prins	Puuri tee 1; Põlva	tel 799 3007	gsm 520 6231	K 10.00-13.00
Pärnumaa	Malle Unt	Haapsalu mnt. 86; Pärnu	tel 443 3120	gsm 516 7878	E 10.00-14.00
Raplamaa	Maila Kirs	Kuusiku tee 6; Rapla	tel 485 5673	gsm 509 4675	E 9.00-15.00
Saaremaa	Aarne Põlluäär	Kohtu 10; Kuressaare	tel 453 1352	gsm 517 4320	E 9.00-15.00
Tartumaa	Merle Lillik	Kreutzwaldi 48A-215; Tartu	tel 738 7739	gsm 516 7868	1. ja 3. T 8.00-15.00
Valgamaa	Evi Prins	Lai 19; Valga	tel 764 2995	gsm 520 6231	2. ja 4. E 10.00-13.00
Viljandimaa	Aini Maalmeister	Vabaduse plats 4; Viljandi	tel 433 3713	gsm 524 0147	T 9.00-14.00
Võrumaa	Evi Prins	Liiva 11; Võru	tel 782 1253	gsm 520 6231	R 10.00-13.00